

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

І.О. Давидова
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічне управління підприємством

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності: 051 Економіка

Освітня програма: Економіка підприємства

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Скачков О.М. доцент, к.т.н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання) (ініціали та прізвище)

І. О. Давидова

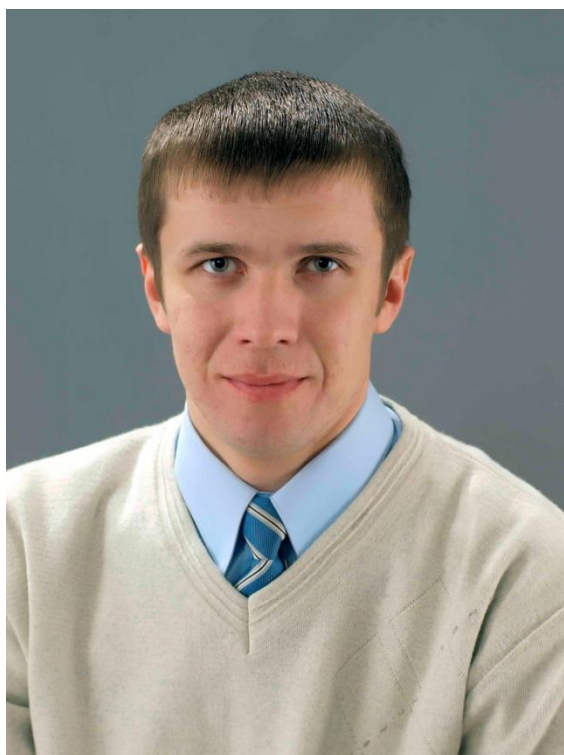
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентської ради в групі
(підпис)

Д.С. Воробейчик
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Скачков Олександр Миколайович, к.т. н., доцент. З 2008 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Економічна діагностика;
- Економічне управління підприємством;
- Економічне обґрунтування управлінських рішень в маркетингу;
- Маркетингові комунікації;

Напрями наукових досліджень: економічна безпека господарюючого суб'єкта.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 2 семестр.

Обсяг дисципліни:

5 кредити ЄКТС (150 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 102 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) управління потенціалом підприємства, управління стратегічними змінами.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) — управління економічним розвитком, бізнес-аналітика.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів та інструментарію для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень.

Завдання: вивчення системних характеристик економічного управління підприємством; оволодіння бюджетуванням як однією з найпоширеніших технологій економічного управління підприємством; набуття вмінь використовувати методи та інструменти фінансового менеджменту для управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:**

- здатність критично мислити та генерувати нові ідеї.
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.
- здатність розробляти проекти та управляти ними.
- здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань і принципів академічної доброчесності.
- здатність проводити дослідження та презентувати результати;
- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління економічною діяльністю.
- здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
- здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання:

- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
- обґрунтовувати рішення в умовах невизначеності, що потребують застосування нових підходів та економіко-математичного моделювання та прогнозування.
- застосовувати сучасні інформаційні технології у соціально-економічних дослідженнях.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Системна характеристика економічного та бюджетного управління підприємством

ТЕМА 1. Вступ у дисципліну «Економічне управління підприємством»

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 годин.*
- *Тема практичного заняття: немає.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 2 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Задачі економічного управління підприємством.*
- *Анотація:*

Роль управління підприємством у сучасному бізнесі та необхідність реформування його економічної складової. Сутність економічного управління підприємством, його задачі.

ТЕМА 2. Системна характеристика економічного управління підприємством

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 годин.*
- *Тема практичного заняття: Системна характеристика економічного управління підприємством.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Системи ключових показників економічного управління підприємством.*
- *Анотація:*

Економічне управління підприємством як процес прийняття управлінських рішень. Методи розв'язання задач економічного управління підприємством. Формування системи ключових показників економічного управління підприємством.

ТЕМА 3. Технологія розв'язання завдань економічного управління

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: Технологія розв'язання завдань економічного управління.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: Система збалансованих показників.*

- *Анотація:*

Система економічного управління «витрати-випуск-прибуток» (CVP - аналіз). Система контролінгу. Система збалансованих показників (BSC).

ТЕМА 4. Економічний порядок підприємства та інструменти його підтримування

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: Економічний порядок підприємства та інструменти його підтримування.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: Збалансування цілей і завдань учасників управлінського процесу.*

- *Анотація:*

Технологія виявлення внутрішньогосподарських проблем і економічні способи їх розв'язання. Збалансування цілей і завдань учасників управлінського процесу.

ТЕМА 5. Система бюджетного управління підприємством

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: Система бюджетного управління підприємством.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: Склад і структура бюджетного процесу.*

- *Анотація:*

Бюджет підприємства. Мета і завдання бюджетів. Бюджетна структура підприємства.

ТЕМА 6. Організація бюджетного управління

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: Організація бюджетного управління.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Алгоритм бюджетного процесу.*

- *Анотація:*

Роль бюджетування у прийнятті управлінських рішень. Бюджетний період. Бюджетний цикл Інфраструктура бюджетного процесу. Аналітичний, обліковий, організаційний і програмно-технічні складові.

ТЕМА 7. Технологія формування операційних бюджетів

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 годин.*

- *Тема практичного заняття: Технологія формування операційних бюджетів.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Відмінності операційних бюджетів в різних галузях.*

- *Анотація:*

Алгоритм розробки методичних основ бюджетування. Види операційних бюджетів та їх особливості.

ТЕМА 8. Організація бюджетного управління

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 годин.*

- *Тема практичного заняття: Організація бюджетного управління.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Формування зведеного бюджету доходів і витрат.*

- *Анотація:*

Бюджет продажів. Бюджет виробництва. Бюджет прямих витрат на матеріали. Бюджет прямих витрат на оплату праці. Бюджет амортизаційних відрахувань. Бюджет витрат на збут. Бюджет управлінських (загальноцехових) витрат. Бюджет податкових платежів. Бюджет виплат по фінансовій діяльності.

ТЕМА 9. Управління грошовими потоками підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 годин.*

- *Тема практичного заняття: Управління грошовими потоками підприємства.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Розробка концепції внесення змін до поточної моделі управління грошовими потоками.*

- *Анотація:*

Основи управління за центрами відповідальності. Типи центрів відповідальності та їх характеристика. Формування центрів фінансової відповідальності підприємства.

ТЕМА 10. Інформаційне забезпечення бюджетного управління

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 годин.*

- *Тема практичного заняття: немає.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Інформаційні потоки на підприємстві. Системи автоматизації в бюджетуванні.*

- *Анотація:*

Інформаційні потоки на підприємстві. Системи автоматизації в бюджетуванні.

.

Змістовний модуль 2. «Фінансове управління підприємством»

ТЕМА 11. Фінансова діагностика підприємства.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Тема практичного заняття: Фінансова діагностика підприємства.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.*

- *Анотація:*

Цілі, принципи та методи управлінського аналізу. Визначення стратегічних ресурсів підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства. Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.

ТЕМА 12. Управління чистим оборотним капіталом

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Тема практичного заняття: Управління чистим оборотним капіталом.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Нормування як метод управління оборотним капіталом.*
- *Анотація:*

Сутність, основні характеристики та складові виробничого потенціалу підприємства. Оцінка стану та використання виробничого потенціалу.

ТЕМА 13. Управління інвестиційним портфелем підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Тема практичного заняття: Управління інвестиційним портфелем підприємства.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Оперативне управління портфелем фінансових інвестицій.*
- *Анотація:*

Фінансова діагностика: основні положення, об'єкти і суб'єкти аналізу, інструментарій фінансової діагностики. Діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про фінансові результати. Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів

ТЕМА 14. Стратегічне та оперативне управління фінансуванням діяльності підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*
- *Тема практичного заняття: Стратегічне та оперативне управління фінансуванням діяльності підприємства.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Основні форми прояву стратегічного фінансового контролінгу*
- *Анотація:*

Розробка програми дій на майбутнє. Економічні заходи ефективного поліпшення фінансового стану підприємства.

5. Індивідуальні завдання

Виконання контрольної роботи (РК), передбаченої навчальним планом, «Економічне управління підприємством»

6. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

7. Методи контролю

Поточний, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді захисту індивідуального завдання (РК).

Семестровий контроль – іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...3	8	0...24
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...3	4	0...12
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РК	0...10	1	0...14
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань та одного практичного. Максимальна кількість балів за кожне питання: 30, 30, 40 (сума – 100 балів).

8.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- принципи формування системи економічного управління на підприємстві;
- правила формування системи бюджетного управління й вимога до наповнення її елементів;
- організацію і технологію бюджетного процесу на підприємстві;
- особливості управління чистим оборотним (робочим) капіталом;
- засоби формування інвестиційного портфеля підприємства та його оптимізації.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку;
- економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру;
- складати операційні й фінансові бюджети підприємства та оцінювати їх виконання;
- аналізувати фінансовий стан підприємства, розробляти рішення щодо управління прибутком і грошовими потоками, формувати структуру капіталу;
- обґрунтовувати оптимальний інвестиційний портфель підприємства;
- розробляти й удосконалювати методичний інструментарій фінансової діагностики;
- розробляти систему бюджетування на підприємстві;
- формувати організаційний механізм економічного управління підприємством.

8.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Знати принципи формування системи економічного управління на підприємстві, правила формування системи бюджетного управління й вимога до наповнення її елементів, організацію і технологію бюджетного процесу на підприємстві, особливості управління чистим оборотним (робочим) капіталом, засоби формування інвестиційного портфеля підприємства та його оптимізації.

Добре (75-89). Твердо опанувати перелік знань та умінь, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Мати уяву про основні принципи функціонування системи управління підприємством; про основні теорії управління ресурсами підприємства; про основні принципи, методи та способи обробки економічної інформації.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти провадити практичних дії у формуванні організаційного механізму економічного управління підприємством.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач відповідно до процедури, що визначена у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Економічне управління підприємством [Текст] : навч. посіб.

/ О. С. Попов, О. М. Скачков. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. – 124 с..

Електронний ресурс, на якому розміщено **навчально-методичний комплекс дисципліни:**

Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Економічне управління підприємством" для магістрів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. О. М. Скачков. - Харків, 2019. - 180 с. -

http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_Ekonomichne_Upravlinnya_Pidpriyemstv_vom.pdf

12. Рекомендована література

Базова

1. Економічне управління підприємством [Текст] : навч. посібник / А.М. Колосов, О.В. Коваленко, С.К. Кучеренко, В.Г. Бикова; за заг. ред. А. М. Колосова — Старобільськ : Вид-во держ. закл. «Луган. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. — 352 с.
2. Економічне управління підприємством [Текст] : навч. посібник / [Н. М. Євдокимова, Л. П. Батенко, В. А. Верба та ін.] ; за заг. ред. Н. М. Євдокимової ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — К. : КНЕУ, 2011. — 327 с.

3. Гончаров А. Б. Економічне управління підприємством [Текст]: конспект лекцій / А.Б. Гончаров, Н.М. Олейникова // Харк. нац. екон. ун-т. - Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. - 366 с.

Допоміжна

1. Кузьменко Л. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. В. Кузьменко, В. В. Кузьмін, В. М. Шаповалова. – Херсон : Олді-плюс, 2009. – 255 с.
2. Панков В. А. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Панков. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 109 с.
3. Портна О. В. Контролінг : навч. посіб. / О. В. Портна. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 189 с.
4. Филиппова І. Г. Контролінг як технологія управління організацією : навч. посіб. / І. Г. Филиппова, В. Г. Сумцов, Г. С. Балахнін. – Луганськ : Вид. СНУ ім. В. Даля, 2013. – 240 с
5. Нижник В. М. Управління підприємством: організаційно-економічний аспект : монографія / В. М. Нижник, М. В. Ніколайчук. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 389 с.
6. Соколова Л. В. Управління підприємством в умовах ринку: теоретичні та практичні аспекти : монографія / Л. В. Соколова. – Харків : Компанія СМІТ, 2012. – 311 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/> ▪
2. Державна фіскальна служба України <http://www.sta.gov.ua/> ▪
3. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/> ▪
4. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/> ▪ Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
5. Офіційний сайт ДУ "Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України" <http://smida.gov.ua/>